

Juryrapport Brusseprijs 2026

Wat is het beste journalistieke boek van 2025? Over die vraag heeft de jury van de Brusseprijs, bestaande uit Olivier van Beemen, Abdelkader Benali, Hanneke Chin-A-Fo, Philip Dröge en Saskia Jonker (juryvoorzitter), zich het afgelopen halfjaar gebogen. Met 224 inzendingen was dat een uitdagende, maar vooral ook waardevolle klus. In verschillende rondes bespraken we welke boeken afvielen, welke door waren naar de volgende ronde en vooral waarom.

Zo kwamen we steeds meer tot een gezamenlijk begrip van wat een gedegen journalistiek boek maakt: sterk onderzoek, een verrassend verhaal en krachtige vertelling. We stelden een longlist van achttien boeken samen die wat ons betreft uitblonken in journalistieke ambitie en gedegenheid van onderzoek. Samen leverde dat een goed beeld op van de rijkdom van de Nederlandse journalistiek: van diepgravend onderzoek tot verrassende maatschappijkritische werken en indringende reportages.

Vervolgens bogen we ons over de boeken die het meest verrastten, het meest onthulden en ons het meest bijbleven. De shortlist bestaat uit boeken die grootse systemen analyseren en de fijnste details onthullen. Wat de vijf boeken verbindt, is dat alle titels de kwetsbaarheid van de wereld tonen en hoe daar misbruik van wordt gemaakt.

De shortlist, in willekeurige volgorde:

Dick Schoof – Lamyae Aharouay & Petra de Koning

Een uiterst vermakelijk en vlot geschreven portret van de kleurloze en eerste partijloze premier in meer dan honderd jaar. Lamyae Aharouay en Petra de Koning laten Schoof zien als de eeuwige ambtenaar: dienend en inschikkelijk, nooit de baas. Via heerlijke anekdotes - zoals een uitgebreide uiteenzetting van de nacht waarin hij door zijn eigen coalitiepartners op de gang wordt gezet bij onderhandelingen - ontleden zij niet alleen Schoof, maar ook de mechanismes van Den Haag.

De Damiaanhoeve – Chris De Stoop

Een ware pageturner is dit boek over boer Bert, wiens vrouw op mysterieuze wijze om het leven komt en die zelf onder verdenking komt te staan. Het verhaal speelt zich af op De Damiaanhoeve, een boerderij in de Limburgse uiterwaarden. Verweven met de vraag wie Berts vrouw heeft vermoord lopen thema's als tunnelvisie bij justitie, klimaatverandering en de verwoestende grindindustrie die het landschap om de boerderij wegvreet. De Stoop schrijft het prachtig op. Een boek dat bijblijft.

De race om het Majoranadeeltje – Gerard Janssen

Een toegankelijke reconstructie van de zoektocht van de Delftse natuurkundige Leo Kouwenhoven naar het Majoranadeeltje. Dat piepkleine deeltje moet de basis

vormen van de complexe en hypersnelle quantumcomputer. Gerard Janssen volgt zijn zoektocht maar liefst twaalf jaar lang van dichtbij en toont de rijzende ster van Kouwenhoven, die van Microsoft veel geld krijgt voor zijn onderzoek, naar de val: papers van mensen uit Kouwenhovens team blijken dubieus. Het Majoranadeeltje blijkt niet goed te vangen. Ondanks de complexiteit van de materie levert Janssens uitgebreide en gedegen onderzoek niet alleen een journalistiek goed onderbouwd, maar ook nog eens een heel spannend boek op.

De ijsprofeet – Robert van de Griend & Anneke Stoffelen

Een kritisch, boeiend portret van Wim Hof, de Iceman, die wereldwijd miljoenen volgers heeft met zijn ijsbaden en ademhalingsoefeningen. Robert van de Griend en Anneke Stoffelen ontmaskeren de gezondheidsclaims van zijn methode en leggen Hof op de snijtafel. Daar hebben ze diep en gedegen voor gegraven. Het levert een tragisch beeld op van zijn jeugd, maar ook van de omgang met zijn kinderen en partners. Het boek stelt de bredere vraag waarom mensen zo weinig kritisch denken als het om goeroes gaat.

Wie betaalt, mag vervuilen – Ties Gijzel & Mira Sys

Een onthullend onderzoek naar de wereld van CO2-compensatie, waarbij bedrijven hun uitstoot mogen afkopen door te investeren in klimaatprojecten. Die projecten blijken in de praktijk weinig waard: geld verdwijnt en beloften aan lokale gemeenschappen worden niet nagekomen, terwijl bedrijven er wel mee te koop lopen. Samen met lokale journalisten in landen als Oeganda en Zimbabwe leggen Ties Gijzel en Mira Sys bloot hoe een door de EU omarmd systeem nauwelijks bijdraagt aan het tegengaan van klimaatverandering.

Winnaar Brusseprijs 2026

Het beste journalistieke boek uit 2025 is wat ons betreft *De ijsprofeet*, een overtuigende combinatie van onderzoeksjournalistiek en karakterstudie van Wim Hof. Met uitstekend graafwerk en een scherp oog voor detail leggen de auteurs de mythe rond Wim Hof bloot, zonder hun hoofdpersoon te reduceren tot een karikatuur. Juist de gelaagdheid van Hof (hij is inspirerend, narcistisch en beschadigd tegelijk) maakt dit boek zo intrigerend. De analyse van de menselijke hang naar goeroes en wat dat doet met ons kritische vermogen geeft het boek bovendien een uiterst relevante maatschappelijke betekenis. De uitvoerige verantwoording laat zien hoe zorgvuldig de auteurs te werk zijn gegaan. De jury heeft bovendien waardering voor het feit dat zij hun onderzoek hebben voortgezet ondanks juridische tegenstand van Wim Hof en zijn familie. Dat doorzettingsvermogen, gecombineerd met een solide onderbouwing, geeft het boek extra gewicht.